

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

درنگی بر کارنامه حقوق بشری آمریکا

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
□ مقدمه	۲
□ نمونه هایی از رفتارهای ضد حقوق بشری آمریکا در نقاط مختلف جهان	۳
□ (۱) مشارکت آمریکا در جنایات ضد بشری (دخالت مستقیم و بی واسطه آمریکا در جنایات ضد بشری)	۳
□ اتخاذ و تشدید تحریم های ظالمانه و غیر قانونی علیه ملت ایران	۳
□ حمله نظامی آمریکا به طیس	۳
□ هدف قرار دادن هواپیمای مسافربری شماره ۶۵۵	۴
□ حمله به سکوهای نفتی ایران در خلیج فارس	۴
□ (ب) جنایات ضد بشری آمریکا بر ضد ژاپن (بمباران اتمی هیروشیما و ناکازاکی)	۵
□ (ج) جنایات ضد بشری آمریکا در ویتنام	۵
□ (چ) تجاوز نظامی آمریکا به افغانستان و پاکستان و جنایات بی شمار کاخ سفید در این دو کشور	۵
□ (ح) تجاوز نظامی آمریکا به عراق و جنایات بی شمار کاخ سفید در این کشور	۶
□ (۲) معاونت آمریکا در جنایات ضد بشری (دخالت با واسطه آمریکا در جنایات ضد بشری)	۷
□ اول- ونزوئلا	۷
□ دوم- جمهوری اسلامی ایران	۷
□ (۳) بی اعتنایی در برابر نقض حقوق بشر	۸
□ اول- رژیم صهیونیستی	۸
□ دوم- رژیم سعودی	۸
□ (۴) نقش سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) در رفتارهای ضد بشری دولت آمریکا	۹
□ (۵) مقایسه رفتارهای ضد بشری آمریکا با موازین حقوق بین الملل	۹
□ جمع بندی:	۱۲
□ منابع	۱۲

□ مقدمه

◀ دولت آمریکا خود را مدعی و سردمدار حفظ و رعایت حقوق بشر در تمامی عرصه‌ها می‌پندارد. اما علی‌رغم این ادعای پرطمطراق واقعیت چیز دیگری است. شواهد و مدارک زیادی خلاف این ادعا را اثبات می‌کند. البته این رفتار مغایر با موازین حقوق بشری تنها به قلمرو خارجی آمریکا محدود نمی‌شود. نقض حقوق اولیه رنگین پوستان آمریکا از سوی دولت این کشور یکی از موارد نام‌آشنای نقض موازین حقوق بشری در داخل آمریکا برای مجامع بین‌المللی حقوقی است. بر اساس اسناد انتشار یافته تعداد قربانیان خشونت پلیس آمریکا در سال ۲۰۱۴ افزون بر یک هزار و ۲۹ نفر بوده است. آمارهای منتشر شده نیز حکایت از این دارد که در آمریکا به طور متوسط هر ۳۶ ساعت یک سیاه‌پوست به دست پلیس کشته می‌شود. به استناد گزارش‌های حقوق بشری، نظام قضایی آمریکا در همین سال به شیوه‌های مختلف حقوق سیاه‌پوستان آمریکا را نقض کرده است و با آنها همانند شهروند درجه دو رفتار کرده است. آمار قتل، زندانی شدن بدون تفهیم اتهام و برگزاری دادگاه، دستگیری‌های بی‌علت و تضییع حقوق اجتماعی سیاه‌پوستان در دوران ریاست جمهوری اوباما نه تنها کاهش نیافته بلکه - در مواردی - روند صعودی طی کرده است. اما گذشته از این رفتارهای ضد بشری دولت آمریکا در قلمرو داخلی آن، لیست بلند و بالایی از این اقدامات خلاف موازین حقوق بشر از سوی دولت آمریکا در نقاط مختلف جهان وجود دارد که توجه همگان را به خود جلب می‌کند. این رفتارها در مواردی به قدری توجیه‌ناپذیر است که با وجود اعمال نفوذ گسترده آمریکا در مجامع بین‌المللی، شاهد واکنش اعتراض‌آمیز فعالان حقوق بشری به رفتارهای دولت آمریکا هستیم.

این پژوهش تلاش دارد بخشی از مهمترین اقدامات ضد بشری آمریکا را استخراج، دسته‌بندی و ارائه کند.

□ نمونه‌هایی از رفتارهای ضد حقوق بشری آمریکا در نقاط مختلف جهان

(۱) مشارکت آمریکا در جنایات ضد بشری (دخالت مستقیم و بی‌واسطه آمریکا در جنایات ضد بشری)

الف: جنایات آمریکا بر ضد ایران

اتخاذ و تشدید تحریم‌های ظالمانه و غیرقانونی علیه ملت ایران

اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه ایران و ایجاد محدودیت‌های بسیار بر سر توسعه کشور و تلاش واشنگتن برای مقابله با هرگونه سرمایه‌گذاری خارجی در ایران سبب محدودیت‌هایی برای کشور شده است. البته ناگفته نماند که تحریم‌های آمریکا نه تنها بین‌المللی نبوده بلکه یکجانبه است ولی متأسفانه این تحریم‌ها منافع شهروندان ایرانی را تا حد زیادی به مخاطره انداخته است. البته تحریم‌های آمریکا بر ضد جمهوری اسلامی قدمتی به درازای ۴ دهه یعنی اندک زمانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی دارد. تحریم‌های یادشده که در آغاز بسیار ناچیز و محدود به تحریم‌های اولیه بود با گذشته زمان گسترش چشمگیری یافت. اما اندک زمانی بعد این تحریم‌ها از حدود ایران و آمریکا به سایر کشورهای طرف معامله با ایران رسید، یعنی به تحریم‌های ثانویه تبدیل شد. پس از آن در نسل بعدی تحریم‌های هوشمند، نوبت به "تحریم جایگاه" رسید یعنی غیر از خود فرد، جایگاه حقوقی آن فرد نیز تحریم شد. حضور ترامپ در کاخ سفید این روند را تشدید کرد به گونه‌ای در حال حاضر شبکه تحریمی شامل گستره وسیعی از مقولات مختلف، شخصیت‌های حقیقی و حقوقی مختلف شده است.

در رابطه با کوشش محدودیت ساز واشنگتن می‌توان به تلاش آمریکا برای راه اندازی جنگ ژئوپلیتیک علیه ایران نیز اشاره کرد. منظور از راه‌اندازی جنگ ژئوپلیتیک علیه ایران مجموعه اقداماتی است که از طرف آمریکا با هدف محروم ساختن ایران از مزایای ناشی از موقعیت ژئوپلیتیک کشورمان در منطقه صورت می‌گیرد. البته تلاش برای انزوای منطقه‌ای و بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی به‌عنوان یک دستورالعمل اصلی در راهبرد کلان آمریکا نسبت به ایران وجود داشته است، اما این قبیل تلاش‌ها به‌ویژه پس از شکل‌گیری ترتیبات ژئوپلیتیک جدید در منطقه و نظام بین‌الملل که پس از فروپاشی شوروی صورت گرفت ابعاد گسترده‌تری پیدا کرد. تغییرات حادث در نظام بین‌الملل ارزش موقعیت ژئوپلیتیکی ایران را دو چندان کرد و همسایگی با دو منطقه حساس آسیای مرکزی و قفقاز که جمهوری‌های واقع در آن که از سیطره کمونیسم رهایی یافته بودند محرکی مؤثر در تقویت این روند است.

□ حمله نظامی آمریکا به طبس

دریاسالار "جیمز ال هالووی" در آوریل سال ۱۹۸۰ بعد از دستور «جیمی کارتر» رئیس‌جمهور آمریکا برای اجرای عملیاتی مخفیانه جهت آزادی اعضای بازداشت‌شده لانه جاسوسی این کشور در ایران، نقشه‌ای را برای تجاوز به خاک ایران و صحرای طبس برنامه‌ریزی کرده و خود فرماندهی اجرای آن را برعهده گرفت. عملیات حمله به طبس با اسم رمز «پنجه عقاب» قرار بود روز ۴ اردیبهشت ۱۳۵۹ (۲۴ آوریل ۱۹۸۰) با استفاده از پیشرفته‌ترین امکانات نظامی آمریکا اجرایی شود اما نیروهای آمریکایی-

شامل ۱۳۲ نیروی نظامی، ۸ فروند بالگرد و سه فروند هواپیمای باربری هرکولس C۱۳۰ - پس از استقرار در طبس و قبل از حرکت به سوی تهران به حوادث مختلفی مبتلا شده و در اجرای مأموریت خود شکست خوردند. در گزارشی که درباره شکست این عملیات نوشته شده، آمده است که دستگاه هیدرولیک یکی از بالگردها از کار افتاد، بالگرد دیگر بر اثر طوفان شن و عدم دید کافی به هنگام جابجایی با یکی از هواپیماهای هرکولس برخورد کرده و هر دو دستگاه آتش گرفت و در نتیجه آن ۸ نفر از نظامیان آمریکایی در شعله‌های آتش سوختند.

□ هدف قرار دادن هواپیمای مسافربری شماره ۶۵۵

در دوازدهم تیرماه ۱۳۶۷ شمسی برابر با سوم ژوئیه ۱۹۸۸ میلادی، هواپیمای مسافری ایرباس ایران که از بندرعباس عازم دبی بود، بر فراز آب‌های خلیج فارس و در نزدیکی جزیره «هنگام» مورد هجوم یگان‌های دریایی متجاوز آمریکایی مستقر در آب‌های خلیج فارس قرار گرفت و سقوط کرد. این هواپیما در زمانی که ایران در نبرد با متجاوزین بعثی بود با موشک ناو جنگی «وینسنس» مورد حمله عمدی نیروهای تجاوزگر و جنایت پیشه آمریکا قرار گرفت. هواپیما حامل ۲۹۰ مسافر و خدمه بود که تمامی آن‌ها اعم از مرد و زن و کودک و نوجوان و کهنسال با این جنایت فجیع به شهادت رسیدند. در میان سرنشینان این هواپیمای مسافربری، ۶۶ کودک زیر ۱۳ سال، ۵۳ زن و ۴۶ تن تبعه کشورهای خارجی نیز بودند که در دم کشته شدند. ساقط کردن هواپیمای مسافربری جمهوری اسلامی ایران از سوی جنایتکاران آمریکایی، در حقیقت یکی دیگر از مراحل رویارویی علنی آمریکا با ملت بزرگ ایران برای تقویت متجاوزان عراقی در جبهه‌های جنگ بود.

□ حمله به سکوی نفتی ایران در خلیج فارس

نیروی دریایی آمریکا طی سال‌های ۱۳۶۷ و ۱۳۶۸ مجموعاً به چهار سکوی نفتی «رشادت»، «رسالت»، «نصر» و «سلمان» متعلق به ایران حمله کرد و ضمن انهدام آنها باعث شد که کشورمان ظرفیت استخراج و صادرات ۵۲۰ هزار بشکه نفت در روز را از دست بدهد.

ب) جنایات ضد بشری آمریکا بر ضد ژاپن (بمباران اتمی هیروشیما و ناکازاکی)

بمباران اتمی هیروشیما و ناکازاکی دو عملیات اتمی بودند که در زمان جنگ جهانی دوم به دستور "هری ترومن"، رئیس جمهوری وقت آمریکا، ضد ژاپن انجام گرفت. در این دو عملیات، دو بمب اتمی به فاصله ۳ روز بر روی شهرهای هیروشیما و ناکازاکی پرتاب شد. در اثر این دو بمباران حدود ۲۲۰ هزار نفر - ۱۰۰ هزار نفر در دم - جان باختند و مابقی بر اثر جراحت پس از مدتها درد و رنج جان دادند که بیشتر آنان شهروندان غیرنظامی بودند.

ج) جنایات ضد بشری آمریکا در ویتنام

یکی از مرگبارترین و پرتلفات‌ترین جنگ‌های تاریخ آمریکا که در نهایت با شکست نیروهای این کشور به پایان رسید؛ جنگ ویتنام بود. دولت آمریکا پس از حمله به ویتنام و تلفات بالا و اثرات اقتصادی شدید ناچار شد تا نیروهای خود را از این کشور خارج کند. جنگ ویتنام عملیات و درگیری‌های نظامی‌ای است که از سال ۱۹۵۵ تا ۱۹۷۵ بین نیروهای ویتنام شمالی و جبهه ملی آزادی‌بخش ویتنام جنوبی معروف به «ویت‌کنگ» از یک سو، و نیروهای ویتنام جنوبی و متحدانش به ویژه آمریکا از سوی دیگر رخ داد. در اثر این جنگ حدود یک میلیون نفر کشته شدند که تنها حدود ۵۸ هزار نفر از کشته‌ها سربازان آمریکایی بودند و مابقی ویتنامی بودند. به طور مشخص، در طول جنگ ویتنام آمریکایی‌ها ۶۷۰۰ هزار تن بمب بر روی ویتنام شمالی و جنوبی و مناطق مرزی کشورهای همجوار ریختند که معادل حدود ۴۲۰ بمب اتم، از نوع به کار رفته در هیروشیما بود. در این جنگ آمریکا در مجموع هشتاد میلیون لیتر مواد سمی و آتش‌زا بر فراز جنگل‌ها و مزارع برنج ویتنام پاشید.^۱ نیمی از جنگل‌های ویتنام بدین طریق ویران شد. مردم عادی دچار بیماری‌های مختلف پوستی شدند و تا مدت‌ها اکثر نوزادان ناقص به دنیا می‌آمدند.

چ) تجاوز نظامی آمریکا به افغانستان و پاکستان و جنایات بی‌شمار کاخ سفید در این دو کشور

در خلال سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۱ آمریکا با استفاده از هواپیماهای بدون سرنشین و به بهانه حمله علیه القاعده به مداخله نظامی در افغانستان و پاکستان پرداخته و غیرنظامیان بی‌شماری را هدف قرار داده است. بهانه حمله آمریکا به افغانستان به حادثه ۱۱ سپتامبر بازمی‌گردد. براین اساس آمریکا در تاریخ ۷ اکتبر ۲۰۰۱ حمله به افغانستان را آغاز کرد. این عملیات، عملیات بلند مدت آزادی Operation Enduring Freedom نام گرفت. بر اساس یک گزارش تحقیقی که از سوی انستیتوی مطالعات بین‌المللی دانشگاه "براون" آمریکا تهیه شده، صد هزار نفر در جنگ افغانستان از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۴ کشته شده‌اند. در این گزارش، تلفات جنگ در پاکستان نیز بررسی شده است که در مجموع در دو کشور، ۱۴۹ هزار نفر کشته و ۱۶۲ هزار نفر دیگر زخمی شده‌اند.

^۱- آمریکا از مواد سمی «دیوکسین» برای آلوده کردن جنگل‌ها استفاده می‌کرد که ماده سمی بسیار قوی است.

سازمان دیدبان حقوق بشر Human Rights Watch که در عرصه دفاع از حقوق بشر فعالیت دارد، نیروهای نظامی آمریکا در افغانستان را در ارتباط با چگونگی برخوردشان با اسرا و شهروندان این کشور متهم به نقض موازین حقوق بشر نموده است. در گزارش این سازمان تصریح شده است که شواهد روشنی دال بر شکنجه اسرا توسط نیروهای نظامی آمریکا وجود دارد. در گزارش این سازمان آمده است که نیروهای نظامی آمریکا شماری از شهروندان افغان را بدون هیچ دلیل روشنی دستگیر کرده و به زندان انداخته است. این گزارش که ۵۹ صفحه دارد موارد متعددی از نقض حقوق بشر توسط سیزده هزار سرباز آمریکایی مستقر در افغانستان را در بر می‌گیرد. گفته می‌شود که بازداشت شدگان توسط نیروهای نظامی آمریکا مورد ضرب و شتم قرار گرفته و با پاشیدن آب سرد شکنجه می‌شوند. از آن گذشته حق دیدار با اعضای خانواده و همچنین حق برخوردار بودن از وکیل مدافع نیز از آنان سلب شده است.

مباران‌های مراسم عزاداری و یا شادی مردم، تخریب خانه‌های آنان، ایجاد زندان‌های خصوصی، دستگیری‌های خودسرانه، شکنجه و آزار و اذیت مردم از موارد نقض حقوق بشر است که از سوی نیروهای خارجی در افغانستان انجام می‌شود.

ح) تجاوز نظامی آمریکا به عراق و جنایات بی‌شمار کاخ سفید در این کشور

□ تحریم آمریکا

در میانه‌های دهه ۹۰ میلادی، آمریکا اقدام به تحریم عراق کرد. در جریان این تحریم بنا به اعتراف منابع آمریکایی، ۵۰۰ هزار کودک عراقی کشته شدند. در سال ۱۹۹۶ میلادی خبرنگار شبکه سی‌بی‌اس آمریکا از «مادلین آلبرایت» وزیر خارجه وقت آمریکا پرسید که آیا ارزش داشت که برای تنبیه عراق، نیم میلیون کودک عراقی را به کام مرگ بفرستید؟ جواب وزیر خارجه آمریکا به این سؤال، عمق ددمنشی و جنایتکاری سردمداران رژیم آمریکا را نشان داد؛ آلبرایت گفت: بله؛ ارزش داشت که نیم میلیون کودک عراقی کشته شوند!

□ جنایات آمریکا در زندان ابوغریب:

نام زندان «ابوغریب»، «مرگ» را تداعی می‌کند. این زندان که در غرب بغداد پایتخت عراق واقع است توسط آمریکایی‌ها اداره می‌شد و در آن با مرگ‌بارترین شکنجه‌ها از زندانیان پذیرایی می‌شد. شدت شکنجه زندانیان ابوغریب به حدی بود که هزار چندی که اسنادی از آن در رسانه‌های غربی انتشار می‌یافت به مثابه زلزله‌ای جوامع غربی را تکان می‌داد و خود غربی‌ها را از اوج بی‌رحمی و شقاوت افسران آمریکایی انگشت به دهان می‌کرد. جنایات صورت گرفته توسط آمریکایی‌ها در زندان ابوغریب به قدری شنیع و فجیع است که شاید پرداختن به همه آن جنایات و مواردی که زندانیان آزاد شده از این زندان روایت کرده‌اند، به لحاظ اصول اخلاقی قابلیت پرداخت و انتشار نداشته باشد.

«لیندی اینگلند» سرجوخه آمریکایی که جزء ماموران و شکنجه‌گران ابوغریب بود و در یکی از تصاویر منتشره از فاجعه ابوغریب، در حال کشیدن یک زندانی بر روی زمین با طناب است، بعدها طی مصاحبه‌ای اعلام کرد که «به ما گفته شده بود وضعیت را برای زندانیان ابوغریب به صورت جهنم درآوریم تا آن‌ها هنگام بازجویی اعتراف کنند». در سال ۲۰۰۴، مجموعه‌ای از تصاویر شکنجه زندانبانان آمریکایی زندان ابوغریب بغداد، بر روی اینترنت قرار گرفت و به سرعت پخش شد. انتشار این تصاویر باعث

شد دنیا به این رویه غیرانسانی آمریکا به شدت واکنش نشان دهد. به واسطه فشار رسانه ها در دادگاه‌های نظامی آمریکا، یازده نفر از زندان‌بانان و مسئولان زندان که متهم به اعمال شکنجه، آزار زندانیان یا قصور در گزارش تخلفات به مسئولین ارشد ارتش بودند به سه تا ده سال زندان محکوم شدند. ژنرال مسئول زندان نیز به درجه سرهنگی تنزل مقام یافت.

رسوایی این جنایت‌ها ۱۸ آوریل سال ۲۰۰۴ از برنامه معروف تلویزیونی ۶۰ دقیقه از شبکه CBS آمریکا تحت عنوان «شکنجه در زندان‌های عراق؛ نمونه زندان ابوغریب» پخش شد. ژنرال «آنتونیو تاگوبا» مسئول تحقیق در پرونده زندان ابوغریب در یکی از گزارش‌هایش می‌نویسد: طی ماه‌های اکتبر تا دسامبر سال ۲۰۰۴ ارتش آمریکا شکنجه‌های جنون‌آمیز و وحشیانه و هولناکی مرتکب شد؛ و یکی از مقامات آمریکایی در تحلیل این شکنجه‌ها و کسانی که دست به آنها زده بودند، گفت که بی‌شک این بربرها و متوحش‌ها (خطاب به نظامیان آمریکایی) زندانیان عراقی را حیواناتی می‌پنداشته که شایستگی ندارند، با آنها برخوردی انسانی داشت.

روزنامه آمریکایی واشنگتن‌پست ترجمه رسمی انگلیسی سوگندنامه‌های ۱۳ زندانی عراقی را منتشر کرد. برخی از اسامی موجود در این اسناد به خاطر اینکه قربانیان آنها در معرض خشونت جنسی قرار گرفته‌اند، پاک شده‌اند. این شهادت‌ها از ضرب و شتم، رفتارهای تحقیرکننده و خشونت جنسی علیه زندانیان پرده برداشت. روزنامه ساندی تلگراف از وجود تصاویری که انجام تجاوزهای جنسی در زندان ابوغریب عراق را به اثبات می‌رساند، خبر داد.

۲) معاونت آمریکا در جنایات ضد بشری (دخالت با واسطه آمریکا در جنایات ضد بشری)

اول - ونزوئلا

تحولات در ونزوئلا مصداق بارز دخالت آمریکا در امور داخلی یک کشور مستقل است. آمریکا در یک سال گذشته به روش‌های مختلف سعی در تضعیف و براندازی دولت قانونی ونزوئلا داشته و در این راستا از شورش‌های اخیر در این کشور حمایت کرده و رهبر مخالفان را نیز به رسمیت شناخته است. آمریکا پیش نویس قطعنامه‌ای را هم جهت ارائه به شورای امنیت آماده کرده بود تا طی آن جامعه جهانی را ملزم به حمایت از انتخابات زودهنگام در ونزوئلا نماید. سطح دخالت‌های آمریکا در امور داخلی ونزوئلا به حدی است که رئیس‌جمهور آمریکا در اظهاراتی وقیحانه و قابل تعقیب از احتمال حمله نظامی به ونزوئلا خبر داده است. همچنین اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه دولت و مردم این کشور از دیگر اقدامات ضد حقوق بشری آمریکا در ونزوئلا به حساب می‌آید.

دوم - جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران در حیات چهل و یک ساله خود انواع سیاست‌های خصمانه آمریکا را تجربه کرده است که بسیاری از آنها با مبانی و موازین حقوق بشر در تعارض و تناقض بوده است. سیاست اعمال تحریم بر ضد ملت ایران از جمله رایج‌ترین سیاست‌های آمریکا در قبال جمهوری اسلامی طی چهل سال اخیر بوده است. این سیاست بار دیگر در سال ۱۳۹۷ و با تصمیم دونالد ترامپ به خروج از برجام و اقدام به بازگرداندن و تشدید تحریم‌های ضد ایرانی اجرا شد و بدین ترتیب جنگی اقتصادی با هدف سخت کردن شرایط اقتصادی برای مردم ایران به راه افتاد. چنین سیاستی آشکارا حق حیات و حق توسعه ملت ایران را که از مبانی عام و جهان شمول حقوق بشر به شمار می‌رود، هدف گرفته است. جدا از تحریم اقتصادی، سیاست دخالت در امور داخلی ایران نیز یک دستور کار اصلی دولتمردان آمریکا در قبال ایران در سال ۱۳۹۷ بوده است. به طور کلی ممانعت از همکاری

کشورها و مجامع بین‌المللی با ایران و تجهیز و تقویت و هدایت گروهک‌های تروریستی و برانداز مهمترین نمود دخالت دولت آمریکا در امور داخلی ایران است. نکته دیگر اینکه در حالی که آمریکا خود از مهمترین ناقضان حقوق بشر در جهان است، در سال گذشته انواع اتهامات حقوق بشری را متوجه ایران ساخته تا ضمن منزوی کردن ایران، مردم را از نظام و انقلابشان دلسرد نماید.

۳) بی‌اعتنایی در برابر نقض حقوق بشر

آمریکا در حالی مدعی پایبندی به اجرای حقوق بشر در سطح جهان است که آشکارا نسبت به نقض گسترده حقوق بشر از سوی متحدان خود بی‌تفاوت بوده و حتی از اقدامات آنها، بی‌شرمانه حمایت می‌کند. در این زمینه می‌توان به حمایت آمریکا از اقدامات ضد حقوق بشری رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی اشاره کرد.

اول - رژیم صهیونیستی

رژیم صهیونیستی از بدو شکل‌گیری موجودیت نامشروع خود با کمک وتوی آمریکا در اراضی اشغال شده فلسطین مرتکب جنایات گوناگون شده است. حمایت واشنگتن از رژیم کودک‌کش صهیونیستی در قالب وتو این گونه ظهور پیدا می‌کند؛ از سال ۱۹۷۲ آمریکا در برابر بیش از ۴۰ قطعنامه شورای امنیت علیه رژیم صهیونیستی حق وتو را به کار برده است. آمریکا در جهت حمایت از این رژیم و اقدامات جنایتکارانه آن در سال ۱۳۹۷ شمسی «قدس» را به عنوان پایتخت این رژیم به رسمیت شناخت و در اردیبهشت ماه این سال سفارت خود را از تل‌آویو به قدس شریف منتقل کرد که البته با محکومیت جهانی مواجه شد. این اقدام آمریکا در حالی اتفاق افتاد که رژیم صهیونیستی در پاسخ به اعتراضات، صدها تن از فلسطینیان را به خاک و خون کشید و این جنایت با حمایت آشکار آمریکا اتفاق افتاد. همچنین افزایش کمک‌های نظامی به صهیونیست‌ها را نیز باید به فهرست حمایت‌های ضد حقوق بشری آمریکا از این رژیم افزود. به طور کلی آمریکا با حمایت از جنایات و تجاوزات رژیم صهیونیستی که همگی در چارچوب جنایت علیه بشریت قابل توضیح است نشان داده که کوچک‌ترین احترامی برای حقوق بشر قائل نیست. بی‌جهت نیست که آمریکا در خرداد ماه ۱۳۹۷ با اعلام حمایت از رژیم صهیونیستی از شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد خارج شد. متأسفانه این حمایت‌های یک‌طرفه و ناعادلانه امروز با طرح ننگین «معامله قرن» خودنمایی می‌کند.

دوم - رژیم سعودی

قتل «جمال خاشقجی» روزنامه‌نگار و نویسنده اهل عربستان سعودی در ترکیه (به دست عوامل سعودی) که از منتقدان ولیعهد و پادشاه عربستان بود و در پی آن سکوت معنا دار بلکه حمایت ترامپ از آن (در قالب وتوی قطعنامه ضد عربستانی کنگره)، نشان داد که آمریکا در برابر نقض حقوق افراد نه بر اساس موازین حقوقی بلکه براساس منافع خود به واکنش می‌پردازد. واکنش انفعالی و بی‌تفاوتی واشنگتن در این مورد و بی‌توجهی او به درخواست‌های مکرر داخلی و خارجی مبنی بر تجدیدنظر در روابط خود با ریاض سبب شد که این مسئله به یکی از رسوایی‌های سیاست خارجی آمریکا تبدیل شود. پشتیبانی آمریکا در اعمال «استانداردهای دوگانه» در رابطه با عربستان تنها محدود به این مورد نمی‌شود، بلکه حمایت از ریاض در جنگ یمن که تاکنون کشتار هزاران شهروند بی‌گناه یمنی اعم از زنان و کودکان را در پی داشته را باید مثال دیگری در کارنامه ضد حقوق

بشری آمریکا در سطح بین‌المللی به حساب آورد. آمارها نشان می‌دهد که از ابتدای سال ۲۰۱۶ نزدیک به ۴۴۸۹ شهروند یمنی به دلیل حملات هوایی سعودی جان خود را از دست داده‌اند که این رقم در مقایسه با سال قبل از آن افزایش داشته است. سازمان ملل ارزیابی کرده که ۱۶ میلیون یمنی (بیش از نیمی از جمعیت آن) با وجود کمک‌های انسان دوستانه بین‌المللی در معرض تهدید غذایی قرار دارند. دبیر کل سازمان ملل متحد نیز در کنفرانس ژنو اعلام کرد که جنگ در یمن به بدترین بحران انسانی سال؛ به «جنگی فراموش شده» تبدیل شده است. آمارها نشان می‌دهد که دو سوم از تسلیحات مورد استفاده عربستان در جنگ یمن از سوی آمریکا برای متجاوزان سعودی ارسال شده است. از سوی دیگر سکوت آمریکا در مقابل موارد متعدد نقض حقوق بشر در عربستان از جمله زندانی شدن هزاران نفر در این کشور آن هم بدون محاکمه و یا نوع رفتار این کشور با زنان و نقض فاحش حقوق آنان از دیگر سیاست‌های آمریکا در سال ۱۳۹۷ است که با موازین و اصول حقوق بشر تعارض بنیادینی دارد.

۴) نقش سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) در رفتارهای ضد بشری دولت آمریکا

به استناد اظهارات یکی از ماموران سیا در گزارش ستا، شرایط بازداشتی یکی از مراکز سیا 'جهنم' توصیف شده است. بر اساس اظهارات این مامور که هویت آن فاش نگردید، شیوه‌های خشن بازجویی ماموران سیا تبعات جدی روانی و رفتاری بر بازداشت شدگان داشته است که از جمله آنها ایجاد توهم، بی‌خوابی، خودزنی و پارانوایا بوده است. طبق گزارش سنا، حداقل ۲۶ نفر به اشتباه تحت بازداشت و بازجویی سیا همراه با شکنجه قرار گرفته‌اند. این سازمان، زندان‌های جنجال برانگیزی را تحت عنوان 'اماکن سیاه' در سراسر جهان راه اندازی نموده و بدون نظارت مقامات، افراد زندانی را مورد شکنجه قرار داده است. سازمان سیا در مکان‌هایی زندان مخفی دارد که هیچ اطلاعی درباره آن وجود ندارد. گفته می‌شود سازمان سیا بین ۵۰ تا ۱۰۰ زندان مخفی در حدود ۳۰ کشور جهان دارد. این سازمان تروریستی افراد مدنظرش را در کشورهای مختلف می‌رباید و به این زندان‌های مخفی انتقال می‌دهد و آنها را شکنجه می‌کند. در واقع، زندان‌های مخفی سیا در طول این سال‌ها محلی برای اعمال بدترین شکنجه‌ها علیه افرادی بوده که حتی اتهامشان هم اثبات نشده است. فعالان حقوق بشر می‌گویند سازمان سیا از این زندان‌ها برای بازداشت مظنونان بدون حکم دادگاه، بازداشت‌های بلندمدت و شکنجه مظنونان استفاده می‌کرده است. سازمان سیا همواره از افشای محل قرار گرفتن زندان‌های این سازمان خودداری کرده است. اما سرویس‌های جاسوسی بین‌المللی ادعا می‌کنند که کشورهای افغانستان، تایلند، لهستان، رومانی و اردن از جمله کشورهایی هستند که سازمان سیا در آنها زندان مخفی دارد. لیتوانی اولین کشوری بود که اعلام کرد میزبان زندان‌های مخفی سازمان سیا بوده و در لهستان و رومانی نیز اگرچه رسانه‌های این کشور اطلاعاتی را درباره زندان‌های مخفی سازمان سیا در این کشور، منتشر کردند اما مقامات عالی‌رتبه این کشور مخالف آشکارسازی تحقیقات انجام شده از زندان‌های مخفی سازمان سیا شدند.

۵) مقایسه رفتارهای ضد بشری آمریکا با موازین حقوق بین‌الملل

کشورهایی چون انگلیس، فرانسه، آمریکا و ... در طول صدها سال سرزمین‌های مختلف جهان را استعمار کردند و منابع آنها را به غارت بردند و مردم آن سرزمین‌ها را به بردگی گرفتند. هنوز هم آثار بردگی‌ها و غارت‌های این استعمارگران در جهان

دیده می‌شود. بر اثر غارت استعمارگران میلیون‌ها انسان از بین رفتند و اکنون کشورهای بسیاری در آفریقا و آمریکای جنوبی و آسیا که زمانی دارای تمدن‌های بسیار پیشرفته‌ای بودند، در فقر و فلاکت به سر می‌برند. اما در این میان، دولت آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم به غارت و «استعمار نوین» دیگر ملت‌ها می‌پردازد و از هرگونه نقض حقوق بشری در این راستا دریغ نکرده و بیشترین جنایت‌ها و آسیب‌ها را به ملل دیگر رسانده است. از جمله موارد نقض حقوق بشر آمریکا در سطح بین‌المللی طی چند دهه اخیر مداخله، حمله و اشغال نظامی و کودتا در سایر کشورها بوده است. چراکه اشغال نظامی و کودتا در کشور دیگر با شاخص‌های مورد اشاره اعلامیه حقوق بشر جهانی در تناقض است:

«**ماده ۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** تمام افراد بشر آزاد زاده می‌شوند و از لحاظ حیثیت و کرامت و حقوق با هم برابرند. همگی دارای عقل و وجدان هستند و باید با یکدیگر با روحیه‌ای برادرانه رفتار کنند.

«**ماده ۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** هر فردی حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

«**بر اساس ماده ۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** هیچ کس نباید شکنجه شود یا تحت مجازات یا رفتاری ظالمانه، ضد انسانی یا تحقیرآمیز قرار گیرد.»

«**ماده ۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بی‌هیچ تبعیضی از حمایت یکسان قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه‌ی حاضر باشد، و بر ضد هر تحریمی که برای چنین تبعیضی به عمل آید، از حمایت یکسان قانون بهره‌مند گردند.»

بر اساس اعلام منابع خبری، آمریکایی‌ها قصد دارند قاعده «کاپیتولاسیون» یا حق مصونیت نیروهای آمریکایی از محاکمه را در افغانستان به اجرا در آورند. این امر نقض فاحش حقوق بشر بوده و احیای یک سنت پوسیده و جاهلی است. از طرفی قبل از آنکه این قاعده مورد پذیرش طرفین قرار گیرد باید گفت که در زمان حاضر اتباع و شهروندان افغانستان از حقوق کمتری در مقایسه با نیروهای خارجی مستقر در این کشور برخوردارند. بارها نیروهای خارجی متهم به کشتن غیرنظامیان در افغانستان و شمال پاکستان شده‌اند و نسبت به این موضوع عذرخواهی کردند اما هیچ‌گاه از حقوق قربانیان حمایت نشده است.

«**ماده ۸ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** در برابر اعمالی که به حقوق اساسی فرد تجاوز کنند - حقوقی که قانون اساسی یا قوانین دیگر برای او به رسمیت شناخته است - هر شخصی حق مراجعه‌ی موثر به دادگاه‌های ملی صالح را دارد.» بی‌تردید در افغانستان حقوق بسیاری از شهروندان افغان مورد تجاوز قرار گرفته است. برای مثال می‌توان به شکنجه و دستگیری‌های بی‌مورد اشاره کرد. اما در بسیاری از مناطق جغرافیایی افغانستان دادگاه صالح برای پیگیری این امر وجود ندارد و حتی در بسیاری از دادگاه‌ها پرونده این امور بسته شده است. به همین دلیل مردم، این دادگاه‌ها را واجد شرایط و یا مشروع و مقبول نمی‌دانند. ادامه فرهنگ معافیت در افغانستان و سهل‌انگاری در پیگرد قانونی و بازپرسی از کسانی که مرتکب نقض حقوق بشر می‌شوند از عوامل اصلی افزایش موارد نقض حقوق بشر است.

«**ماده ۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر:** هیچ کس را نباید خود سرانه توقیف، حبس یا تبعید کرد.»

در افغانستان «توقیف خودسرانه» به یک رویه عادی توسط نیروهای خارجی تبدیل شده است. از آنجایی که نمی‌توان هیچ تفکیکی بین یک نیروی طالبان و یک شهروند افغان قائل شد، در بسیاری موارد افراد بی‌گناه بر اساس ظن و گمان دستگیر می‌شوند. گاهی چند هلیکوپتر نیروهای خارجی در یک روستایی که تعداد اندکی در آن خانه و سکنه وجود دارد به سرعت فرود می‌آیند و تمام مردان را دستبند زده و خانه‌ها را تفتیش و بازرسی می‌کنند. گرچه بر اساس ماده ۱۲ اعلامیه، «نباید در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه یا مکاتبات هیچ کس مداخله‌های خودسرانه صورت گیرد یا به شرافت و آبرو و شهرت کسی حمله شود. در برابر چنین مداخله‌ها و حمله‌هایی، برخورداری از حمایت قانون حق هر شخصی است!» اما واضح است که در

اقدامات مذکور نیروهای خارجی، به وضوح شهرت و آبروی شهروندان افغان خدشه دار می‌شود. این موارد تنها بخش‌های گزیده‌ای از نقض فاحش حقوق بشر در مقایسه با رفتار آمریکا با موازین حقوق بشری عیان و آشکار است.

۶) شمار تلفات انسانی مداخلات نظامی آمریکا در نقاط مختلف جهان

برخ از جنایت‌های آمریکا در قاره آفریقا طی ۶۰ سال اخیر طی جنگ‌های استعماری در کشورهای مختلف آفریقایی:

سودان از ۱۹۵۵ تا ۱۹۷۲: ۷۵۰ هزار کشته	نیجریه از ۱۹۶۷ تا ۱۹۷۹: ۲ میلیون کشته	آنگولا از ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸: ۷۰۰ هزار کشته	موزامبیک از ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸: ۱ میلیون کشته
اوگاندا از ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۸: ۳۰۰ هزار کشته	بروندی ۱۹۹۳: ۲۰۰ هزار کشته	بروندی ۱۹۷۲: ۲۵۰ هزار کشته	سودان از ۱۹۸۳ تا ۲۰۰۰: ۲ میلیون کشته
زئیر/کنگوزا از ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۳: یک میلیون و ۷۵۰ هزار کشته و حدود ۵ میلیون نفر جان باخته بر اثر گرسنگی	رواندا ۱۹۹۴: ۸۰۰ هزار کشته و ۴ میلیون آواره	لیبریا از ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۱: ۲۵۰ هزار کشته، یک ونیم میلیون بی خانمان و ۳۰۰ هزار کودک یتیم	سومالی از ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۲: ۳۵۰ هزار جان باخته بر اثر گرسنگی، یک ونیم میلیون نفر آواره
آنگولا از ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۴: ۱۰۰ هزار کشته و ۲ میلیون آواره			

□ جمع بندی:

برآیند شواهد و مستندات ارائه شده در گزارش‌های حقوق بشری حکایت از این واقعیت دارد که دولت آمریکا با اتخاذ رویکردی ابزاری، بزرگ‌ترین تناقض رفتاری را به نمایش گذارده است؛ چرا که در عین ادعای حمایت از حقوق بشر به نقض مکرر آن در سطح داخلی و بین‌المللی نیز ادامه می‌دهد. در واقع با قاطعیت می‌توان گفت که آمریکا حقوق بشر را به عنوان دستاویز و ابزاری در مسیر اهداف خود به کار گرفته تا از این طریق بر سرنوشت ملت‌ها سلطه یافته و انواع فشارها را بر کشورهای مستقل تحمیل کند. در مجموع، مستندات یادشده در بالا، به وضوح کارنامه سیاه آمریکا در حوزه حقوق بشر را به تصویر می‌کشد و نشان می‌دهد که آمریکا از صلاحیت و صداقت لازم برای سخن گفتن در باب حقوق بشر برخوردار نیست و اصولاً در این حوزه نه تنها پیشرفتی نداشته بلکه با مصادیق نقض متعدد و خروج از شورای حقوق بشر دچار نوعی عقب‌گرد نیز شده است. اساساً این کشور به دنبال دستیابی، حفظ و تداوم سلطه خود بر جهان بوده و به منظور نیل به این هدف از ابزارهای مختلفی چون ادعای حمایت از اصول و مبانی حقوق بشر و رشد و گسترش دموکراسی بهره‌برداری می‌کند.

□ منابع

-
- اسلام تایمز ۹۴/۰۷/۱۸
بی بی سی ۹۶/۱۰/۰۲
خبرگزاری جمهوری اسلامی ۹۴/۰۴/۱۵
باشگاه خبرنگاران جوان ۹۷/۰۹/۲۱
باشگاه خبرنگاران جوان ۹۴/۱۱/۰۴
خبرگزاری تسنیم ۹۸/۰۵/۰۹
مشرق نیوز ۹۸/۰۹/۰۸